

Extern beleid

Vlaanderen heeft ondertussen heel wat bevoegdheden die een internationale dimensie of impact hebben. Het gaat daarbij niet alleen over domeinen als ontwikkelingssamenwerking of buitenlandse handel, maar ook energie en klimaat. Groen! wil dat het Vlaamse beleid systematisch kiest voor internationale ecologische rechtvaardigheid. De misschien wel belangrijkste bijdrage die we daaraan kunnen leveren ligt in Vlaanderen zelf. Als we ondubbelzinnig kiezen voor een verkleining van de eigen ecologische voetafdruk, door een vooruitstrevend klimaat- en energiebeleid, en als we onze verantwoordelijkheid niet afschuiven op het Zuiden, dan hebben we al een belangrijke stap gezet. Tot nu toe deed de Vlaamse overheid dat nog veel te weinig. Vanuit dezelfde logica zou ook het Vlaamse beleid ontwikkelingssamenwerking moeten worden opgebouwd. Het doel moet daarbij niet zijn om Vlaanderen 'op de kaart te zetten' en in concurrentie te gaan met de federale overheid of andere landen. Het komt er wel op aan de belangen van de mensen in het Zuiden centraal te stellen, in lijn met de nieuwe inzichten die gegroeid zijn over internationale samenwerking. En dat alles moet gebeuren in een kader waarin de regionale, federale en Europese overheden complementariteit nastreven, en geen concurrentie. Sluitstuk van dit alles is het nastreven van een echte coherentie tussen alle externe beleidsdomeinen. Het heeft immers weinig of geen zin om te proberen via ontwikkelingssamenwerking lokale gemeenschappen in het Zuiden te helpen bij het uitbouwen van hun voedselzekerheid, als die inspanningen teniet worden gedaan door een handelsbeleid dat heel andere prioriteiten heeft.

Ontwikkelingssamenwerking

- 3.223. In het kader van haar complementaire taak binnen de Belgische ontwikkelingssamenwerking vragen we Vlaanderen om samen met alle decentrale besturen minstens 5% van de totale Belgische ontwikkelingssamenwerking te besteden en het Vlaamse aandeel hierin minstens op hetzelfde niveau te houden als in 2008. Om versnippering tegen te gaan dienen deze middelen besteed te worden binnen de Vlaamse begroting voor internationale samenwerking. Het zou goed zijn om voor dit alles ook een wettelijk georganiseerd groeipad vast te leggen.
- 3.224. Alle Vlaamse inspanningen voor ontwikkelingssamenwerking dienen onder de coördinatie van de minister van ontwikkelingssamenwerking te vallen. De sectorale en thematische concentratie zou verder versterkt moeten worden. Bijkomende middelen zouden in de eerste plaats moeten gebruikt worden voor het versterken van de huidige partnerschappen.
- 3.225. De meerwaarde van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking ligt niet in het nastreven van een rol als klassieke bilaterale donor in het internationale donorlandschap. De Vlaamse overheid zou de concentratie van haar ontwikkelingssamenwerking in drie sectoren, waarvan maximaal 2 per partnerland, nog moeten versterken en meer duidelijkheid creëren voor de toekomstige themakeuzes binnen deze sectoren. Een meerwaarde kan erin bestaan de decentralisatieprocessen in de drie prioritaire sectoren in de partnerlanden te ondersteunen. De steun aan sectoren en partnerlanden kan versterkt worden door vormen van gedelegeerde samenwerking (bv. via steun aan Belgische ngo's, budgetsteun, sectorbrede donorfondsen, steun aan multilaterale of regionale initiatieven). De procedures voor het noodhulpbeleid zouden moeten verbeterd worden, zodat de versnippering wordt tegengegaan. In plaats van heel veel kleine bestedingen, die lang onderweg zijn, zou een fonds met een snelle procedure, en zoveel mogelijk in overleg met initiatieven van de Belgische en Europese overheden beter zijn.

- 3.226. Er is nood aan meer coördinatie op Belgisch niveau. Er zou op korte termijn een regeling moeten komen voor regelmatig formeel overleg, met bindende afspraken tussen de federale ontwikkelingssamenwerking en de gemeenschappen en gewesten, onder meer gericht op een harmonisatie van procedures. Zo kan de complementariteit tussen de Belgische actoren gewaarborgd worden.
- 3.227. Fair Trade. De Vlaamse overheid zou een eenduidige keuze moeten maken voor fair trade, en steeds een duidelijk onderscheid moeten maken tussen fairtradecriteria en andere sociaal of ecologisch geïnspireerde labels. De Vlaamse overheid zou enkel nog duurzaam mogen aankopen, en zou daarbij maximaal moeten kiezen voor fair trade. Enkele concrete punten:
- Vlaanderen engageert zich om –naar Nederlands voorbeeld- tegen het einde van de legislatuur 100% duurzaam aan te kopen, en daar waar mogelijk fairtradecriteria in te bouwen in de openbare aanbestedingen.
  - Vlaanderen ondersteunt actief de campagne FairTradeGemeenten, FairTradeProvincie en FairTradeSchool.
  - De Vlaamse regering, het Vlaams parlement en de Vlaamse administratie nuttigen fairtradekoffie, thee, suiker, koekjes en in alle kantines, restaurants en automaten in de gebouwen van de Vlaamse regering, het Vlaams parlement en de Vlaamse administratie zijn fairtradeproducten beschikbaar.
  - Vlaanderen promoot actief Internationale Dag van de Fair Trade (mei) en de Week van de Fair Trade (oktober).
  - Vlaanderen ondersteunt de lokale besturen die kiezen voor een fair aankoopbeleid, onder meer op juridisch vlak. Een kenniscentrum -of minstens coördinatie van verschillende kenniscentra- inzake fair & duurzaam inkopen vormt een goede ondersteuning voor gemeenten die kiezen voor fair trade in hun aankoopbeleid.
- 3.228. Het convenantenbeleid voor gemeentelijks ontwikkelingssamenwerking zou moeten verder gezet worden. Enkele verbeteringen zijn nog nodig, zoals een aanpassing van de nu te korte planningsperiode. Er is verder nood aan een evaluatie van het effect van de convenants op de bestuurskrachtversterking in het Zuiden en de sensibilisering in het Noorden, in samenwerking met de sector. Voldoende middelen zijn nodig zodat nieuwe gemeenten met een goed dossier ook gemakkelijker kunnen instappen.
- 3.229. Er is nood aan een grondige evaluatie van het decreet ontwikkelingseducatie, waarna het in overleg met de sector kan worden aangepast. De werking van het Raadgevend Comité (RACO) van het VAIS (Vlaams Agentschap Internationale Samenwerking) zou moeten worden verbeterd. Er is nood aan ondersteuning van een gestroomlijnd en kwaliteitsvol aanbod voor ontwikkelingseducatie.
- 3.230. Initiatieven ter ondersteuning van de ‘vierde pijler’ (= burgerinitiatieven, naast bilaterale, multilaterale en NGO-samenwerkingsprojecten), zoals onder meer een steunpunt, dienen verder in overleg met de sector en andere actoren ontwikkeld te worden. De Vlaamse overheid zou verder moeten investeren in de afstemming van het aanbod voor ondersteuning en kwaliteitsbevordering van de vierde pijler.

Coherentie tussen externe beleidsdomeinen

- 3.231. Er is nood aan een grotere beleidscoherentie tussen de verschillende externe beleidsdomeinen. De Vlaamse regering zou een coherentietoets moeten toepassen op alle beslissingen met een potentieel effect op het Zuiden. Deze toets komt naast de reeds voorzien duurzaamheidsbeoordeling.
- 3.232. Het beleid buitenlandse handel zou volwaardig rekening moeten houden met de belangen van de ontwikkelingslanden. De Vlaamse overheid zou werk moeten maken van een grondige evaluatie vooraf

van de sociaal-ecologische impact van het Europese handelsbeleid op de ontwikkeling in het Zuiden. Voorstellen die een mogelijke negatieve impact hebben op het Zuiden dienen te worden aangepast.

Enkele concrete punten:

- Vlaamse bedrijven worden aangemoedigd om duurzaamheid in hun activiteiten met ontwikkelingslanden na te streven. Hierbij gaat aandacht naar de drie aspecten van maatschappelijk verantwoord ondernemen: economische, ecologische, maar ook sociale aspecten.
- Vlaanderen ondersteunt bedrijven ook actief door met subsidies van Flanders Investment & Trade (FIT) voor studies naar en promotie van duurzame internationale handel.
- De Vlaamse overheid zorgt de onderhandeling van bilaterale investeringsakkoorden die de federale overheid samen met het Groot Hertogdom Luxemburg sluit met andere landen dat in deze akkoorden duurzaamheidscriteria op bindende wijze worden opgenomen.
- Producenten uit het Zuiden – en dan vooral coöperatieven en achtergestelde producenten – worden meer ondersteund om te exporteren naar Vlaanderen of Europa. Daarom wordt project ‘Go North’ geografisch uitgebreid Zuid-Afrika, Malawi en Mozambique naar heel Afrika. Ook qua focus wordt het project verruimd en er gaat er speciale aandacht naar coöperatieven, achtergestelde producenten en sociale economie.
- In alle bilaterale handelsakkoorden die de EU sluit met derde landen moet Vlaanderen erop toezien dat rekening gehouden wordt met duurzaamheidscriteria en dit in alle fases in het onderhandelingsproces. Hierbij wordt werkelijke participatie van de civiele maatschappij gegarandeerd.

3.233. In het kader van de economische ontwikkeling in de partnerlanden van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking dient de nodige aandacht besteed te worden aan waardig werk en sociale bescherming. Enkele concrete punten:

- Het aankoopbeleid van de Vlaamse regering en alle instellingen die worden gesubsidieerd door de Vlaamse overheid (onderwijs, welzijnssector), brengen de ILO-normen inzake kinderarbeid in rekening.
- Kinderen van hier spelen met speelgoed of eten chocolade waar kinderen elders ter wereld aan gewerkt hebben; kinderen die geen onderwijs hebben en niet weten wat spelen is. Daarom wordt het actieterrein van het Kinderrechtencommissariaat actieterrein verbreed naar de internationale kinderrechten in die zin dat producten die worden verkocht op de Belgische markt en geconsumeerd door kinderen (zoals chocolade of speelgoed) voldoen aan de ILO-normen inzake kinderarbeid.
- Vlaanderen organiseert een overleggroep tussen de verschillende administraties, industrie & civil society die problemen behandelen die met de cacaosector verband houden. Deze groep bouwt expertise op rond de cacao-problematiek en stelt een actieplan op om tot een duurzamere cacao keten te komen. Vlaanderen neemt een voortrekkersrol op binnen België.

3.234. Klimaat en ontwikkelingssamenwerking. Er is nood aan een screening van alle Vlaamse ontwikkelingsprogramma's om te bekijken of ze 'climate proof' zijn. Zo nee, dan moeten ze worden aangepast. De emissiereducties die Vlaanderen moet realiseren (35-40%) moeten komen uit interne maatregelen van energie-efficiëntie en hernieuwbare energie, en in principe niet met de aankoop van emissiekredieten in het kader van CDM (Clean Development Mechanism) of met het gebruik van niet-duurzaam geproduceerde of geïmporteerde agrobrandstoffen. Indien toch CDM-uitstootrechten aangekocht worden, dient men te kiezen voor echte ontwikkelingsprojecten die zorgen voor bijkomende reductie, bovenop de interne doelstellingen. Alle Vlaamse uitgaven in het kader van CDM en REDD (= mechanisme met compensaties voor het beperken van uitstoot door ontbossing en bosdegradatie) zouden, overeenkomstig de afspraken in het ontwikkelingscomité van de OESO, niet mogen gerekend worden tot de gestelde doelstellingen over middelen voor ontwikkelingssamenwerking. Inzake REDD zou moeten gepleit worden voor projecten die de rechten van de lokale gemeenschappen respecteren en hen laten genieten van de financiële voordelen.

3.235. Duurzaam landbouwbeleid. De Vlaamse overheid dient zich bij de nieuwe onderhandelingen over het Europees landbouwbeleid in te zetten voor een rechtvaardig, solidair en duurzaam ontwikkelings- en landbouwbeleid. De landen van het Zuiden moeten de nodige beleidsruimte krijgen om hun eigen landbouw- en voedselbeleid te kunnen voeren. Dat houdt onder meer in een bescherming van de eigen markt. Het beleid zou moeten investeren in duurzame familiale landbouw en plattelandsontwikkeling, met voorrang voor lokale en regionale voedselproductie in Noord en Zuid. Het nieuw geformuleerde beleid zou moeten aansluiten bij de conclusies van de 'International Assessment of Agricultural Knowledge, Science and Technology for Development (IAASTD)'. Dit rapport, opgesteld door meer dan 400 wetenschappers van de hele wereld, pleit voor een radicale verandering van de voedselproductiesystemen. De Europese doelstelling om tegen 2020 10% van de transportbrandstoffen uit hernieuwbare energiebronnen te halen, mag niet ten koste gaan van voedselzekerheid, landrechten, arbeidsomstandigheden en biodiversiteit in het Zuiden. Er gaat aandacht naar adaptatie van de landbouwsector aan de klimaatverandering. Hiervoor worden binnen het adaptatiefonds de nodige financieringsmiddelen voor ontwikkelingslanden vrijgemaakt en operationeel. De financiering komt ten goede aan de lokale bevolking.

Vrede

3.236. De Vlaamse overheid zou principieel moeten kiezen voor conflictpreventie en een vredeseconomie in het hele beleid. Zo kunnen bedrijven gesteund worden die zich willen richten op andere markten dan de defensiegerelateerde. Er is ook nood aan de instelling van de nodige monitoringinstanties die de impact van onze ondernemingen op de oorlogseconomie bij gewapende conflicten in kaart kan brengen, met de nodige middelen en uitgebreide publieke transparantie.

3.237. De Vlaamse wapenhandel moet uitgaan van het voorzorgsbeginsel en moet duidelijke en strenge normen hanteren bij het toekennen van vergunningen.

3.238. Het nieuwe Vlaamse wapendecreet dat eraan komt, mag geen afzwakking zijn van de oude federale wetgeving. Het vermelden van de eindgebruiker van wapenleveringen moet verplicht gemaakt worden, net als de voorafgaande parlementaire goedkeuring en de juridische afdwingbaarheid.

3.239. Er is nood aan een meer structurele ondersteuning voor vredesopvoeding. Daartoe kan er onder meer een portaal opgezet worden om onderwijs en jeugdorganisaties duidelijk te informeren over het aanbod aan projecten voor vredesopvoeding.

Mensenrechten

3.240. We vragen een actieve inzet om snel te komen tot de ratificatie van een aantal mensenrechtenverdragen. Het gaat daarbij in het bijzonder over:

- Het Optioneel Protocol bij het VN-Verdrag tegen Foltering en Andere Wrede, Onmenselijke of Onterende Behandeling of Bestraffing
- Het VN-Verdrag voor de Bescherming van alle Personen tegen Gedwongen Verdwijningen
- Het VN-Verdrag over de Rechten van Personen met een Handicap en het Optioneel Protocol
- Het Optioneel Protocol bij het VN-Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele Rechten.

3.241. We vragen een actieve rol van de Vlaamse overheid om snel te komen tot een Belgische Commissie voor de Rechten van de Mens. Die kan een ontmoetingsplaats worden voor NGO's en de verschillende overheden. Dat moet leiden tot een betere coördinatie en systematische opvolging van internationale engagementen inzake mensenrechten.

Europa

3.242. De Vlaamse overheid moet systematisch bekend maken welke posities verdedigd werden in de Europese besluitvorming. Voorafgaand aan Europese ministerraden of Europese Raden zou voldoende lang op voorhand duidelijk moeten zijn wat de Vlaamse posities zijn en welke houding werd aangenomen in onderhandelingen op Belgisch en Europees niveau.

3.243. Het Vlaams Parlement dient permanent op de hoogte gehouden te worden van deze informatie, waardoor het volwaardig haar rol kan spelen tegenover de Vlaamse regering.

3.244. Via haar beleid voor steun aan de media garandeert de Vlaamse overheid dat op de belangrijkste nieuwsredacties (kranten, radio, tv) steeds minimaal één Europaredacteur voorzien wordt.